

Preek 23-06-2024; ds. Arlette Brabander

Lezingen : Johannes 30:15-26 en 38:1 en Mattheus 8: 18-27

Gemeente van de Heer Jezus Christus, broeders en zusters,

Het stormt vandaag. Niet hier in Nederland, we hebben een prachtige zomerdag. Maar het stormt wel in de rest van de wereld. En misschien stormt het wel vanbinnen bij u. We gaan vandaag Jezus achterna. We gaan met Jezus het schip in. Want daar zitten de leerlingen in. Dat is de plek waar wij ook willen zijn. Zo komen we in 't zelfde schuitje terecht, hoe verschillend we ook zijn. Met elkaar heen en weer geslingerd op de golven van het leven. Soms genieten we van een rustige dag of rustig vaarwater. Maar we weten als geen ander dat het binnen een seconde om kan slaan. Dan zitten we midden in een storm op het meer.

Mij trof het verband tussen twee stukjes in het evangelie die meestal los van elkaar worden gelezen: een gesprek over het volgen van Jezus en het verhaal over de storm op het meer. Twee sterke stukjes. Want ook het gesprek is stormachtig. De uitspraken die Jezus doet zijn ook stevig: de Zoon des mensen die geen plaats heeft om zijn hoofd neer te leggen en 'laat de doden hun doden begraven'.

Maar als je de stukjes samen leest trekt het woedende water en de doodsnood van de leerlingen toch direct de aandacht. Dat zijn dingen waarvoor we banger zijn dan harde opmerkingen. Er is volkomen machteloosheid en een noodkreet. En waar we bang voor zijn daar kunnen we, als we een rustig moment uitkiezen, best wat beter naar kijken.

Let eens op het verband tussen die noodkreet en het voorafgaande gesprekje. Eerst verklaren de mensen zich bereid om Jezus te volgen en dan gaan ze ook werkelijk met hem het schip in. We laten de beweging in de tekst op ons inwerken. Deze tekst staat nog onder de spanning van de Bergrede. Jezus maakt indruk op de mensen in woord en daad. Mensen lopen hem achterna met al hun ellende. Ze kunnen terecht bij Jezus. Met hun ziekte, met hun zwakheden. Jezus draagt hen op handen. Nu wil Jezus naar de overkant van het meer.

Maar dan komt er een theoloog aanlopen. Die wil mee. Dat is opmerkelijk. Theologen denken vaak in gesloten systemen, waar een nieuwe ontmoeting niet in past. Jezus weet niet of zijn weg wel past in de theologie van die Schriftgeleerde. Hij maakt het ook niet gemakkelijk voor de theoloog. Hij vraagt: 'Heb je enig idee waar we naar toe gaan? We gaan naar de overkant, naar de duisternis van de grafsteden. Het gebied waar de waanzin rond raast. We gaan eigenlijk nergens heen - geen plaats om het hoofd neer te leggen.

De theoloog valt stil. We horen niets meer van hem. Dan is er nog een discipel. Die wil wel met Jezus mee naar de overkant, maar hij wil eerst teruggaan om zijn vader te begraven. Tegen deze heilige plicht is weinig in te brengen. Maar Jezus vindt dat omzien naar het verleden Om hem te volgen moet je voor je uit kijken, toekomstgericht zijn. Laat de doden de doden begraven. Volg mij! zegt hij tegen zijn leerling.

Waar moet dat heen? Er zit een stukje dreiging in de tekst. De duistere kant, de woeste storm. Gaat dat wel goed? Waar brengt Jezus ons heen? Je mag toch verwachten:

Hij brengt ons daar waar het leven goed is? Van het geloof verwachten mensen veiligheid, stilling van de angst, het is nooit anders geweest. En al die genezingen van Jezus lijken dat ook te beloven. Maar nu wil Jezus naar de overkant.

Goed, Jezus gaat het schip in- en de discipelen volgen hem, zonder vragen, irritant gehoorzaam. En dit volgen-van-Jezus brengt hen in de uiterste nood van het oer-geweld en eenmaal aan de overkant worden ze geconfronteerd met de waanzin die in de mensen rondspookt. 'Heer, kan het u schelen dat wij vergaan? En in de uiterste razernij: 'Bent u gekomen om ons pijn te doen?'

De navolging van Jezus beschermt hen niet tegen de duisternis, maar brengt hen in de duisternis. Waar Jezus moet zijn hebben zij ook iets te zoeken. Jezus gaat naar de overkant, hij moet in de duisternis zijn. Dat is zijn weg te gaan, de beker gevuld met storm en bitterheid, die zal Hij moeten leegdrinken. En in die beweging worden zijn vrienden meegenomen. Ze hebben Jezus aan boord. Maar als het water woedend wordt, blijft er van het geloof van de volgelingen niet meer over dan een kreet. Angst grijpt om zich heen. Waar is God? Jezus slaapt in elk geval. Hij heeft dan wel geen plaats om het hoofd neer te leggen, maar in dit stampende schip slaapt hij. Heer, help, we vergaan! De oer-menselijke kreet om één die sterker is dan het oer-geweld. Israël kent die ene:

*Machtiger dan de hoge golven,
machtiger dan de diepe zeeën
bent u Heer, in de hemel.*

We hebben psalm 93 aan het begin van de dienst gezongen. Een groot geloof. Maar nu de praktijk op zee. Daar uit dat geloof zich als kreet. Die kreet wekt Jezus uit het graf van zijn slaap. Hij gaat spreken. Tot de oer-machten? Nee, tot zijn volgelingen! Maar daar is helemaal geen tijd voor. Een gesprek voeren we liever achteraf. Jezus neemt de tijd. Terwijl wij verwachten dat de oer-machten onmiddellijk tot bedaren worden gebracht legt Jezus de vinger op ons kleine geloof. Waarom hebben jullie zo weinig moed? Waarom zijn jullie zo bang? Het is de vinger op de pijnlijke plek leggen. Want dieper dan alle vertrouwen zit bij ons de angst dat wij zullen vergaan. De wereld ten onder gaat in geweld en waanzin. Dat alles wat we kunnen zien, kunnen voelen en vastpakken ons uit handen wordt getrokken. Alle zekerheden gaan drijven, de grond gaat bewegen. We geen vaste bodem onder onze voeten kunnen voelen. Dat wij ons leven verliezen en iedereen die ons zo lief zijn. Dat is onze grote, diepe angst.

Dan staat Jezus op. Er gebeurt wel degelijk iets van Godswege. Je hoort het Pasen worden. Hetzelfde Griekse woord voor 'opstaan' wordt hier gebruikt. De kerkklokken luiden zachtjes in de verte als teken van hoop. En Jezus spreekt de wind en het water toe, net als God in den beginne. Na het bulderende geweld is er nu een grote stilte. Jezus was gaan slapen zonder zorgen.

Wat is geloven een waanzinnige onderneming. Je moet onvoorwaardelijk volgen naar de overkant in een grondeloos vertrouwen. Het volgen van Jezus brengt ons niet op een rustige plek. Integendeel, wij volgen Jezus in de boot naar de overkant. Hij voert ons naar de duisternis. Hij brengt ons daar waar de menselijke nood op het hoogst is. Het volgen van Jezus brengt je daar waar je niet heen wilt. Het brengt je naast de mens die afhankelijk is van jou. Die niet zonder jouw zorg kan. Wat dat dan ook voor offer van je vraagt.

Daar waar Jezus gaat, zal ons geloof keer op keer op de proef worden gesteld. Het vertrouwen op God isoleert ons niet van alle ellende die er is. Het geloof geeft ons geen zekerheid dat we niet ziek zullen worden. Het beschermt ons niet tegen het verlies van dierbaren.

Nee, zo moeten we het geloof niet verstaan. Het geeft ons een totaal ander perspectief, een radicaal andere zekerheid. Het geloof in God is een zekerheid en zielenrust van een totaal andere orde.

Het is de zekerheid die Paulus zo treffend onder woorden heeft gebracht in zijn brief aan de Romeinen: 'Ik ben ervan overtuigd dat dood noch leven, engelen noch machten, noch krachten, heden noch toekomst, hoogte noch diepte, of wat er ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die Hij ons gegeven heeft in Christus Jezus, onze Heer.'

Geloven is weten dat de liefde van God sterker is dan de dood. Door ons vast te houden aan de liefde van God, brengen we onze innerlijke storm tot bedaren. Maakt onze angst plaats voor vertrouwen. Omdat we weten dat wij geliefd zijn door God. En dat Hij bij ons is in leven en sterven. Als we dat ten diepste beseffen, kunnen ook wij op gaan staan. In onze kracht gaan staan net zoals Jezus. De moeilijkheden samen het hoofd bieden. We kunnen weliswaar de zee en wind niet ontbieden, maar we kunnen wel samen opstaan om de handen ineen te slaan. Elkaar te bemoedigen met woorden van hoop, geloof en liefde. Het zijn naast de grote dingen, zeker ook de kleine dingen die zoveel kunnen betekenen. Om te zien naar elkaar in de stormen van het leven. Een telefoontje, een kaartje in de bus, een bemoedigende opmerking. Een boodschap halen, eten brengen. Zoveel lichtpuntjes te brengen in donkere tijden. Liefde voor elkaar zoals God die bedoeld heeft.

Lieve mensen, met vereende krachten proberen we allemaal ons bootje recht te houden op de woelige golven. Dit alles in het vaste vertrouwen dat niets ter wereld ons kan scheiden van de liefde van God. Graag eindig ik met de woorden van de theoloog Dietrich Bonhoeffer:

*In goede machten liefderijk geborgen
verwachten wij getroost wat komen mag.
God is met ons des avonds en des morgens,
is zeker met ons elke nieuwe dag.*

Amen